

Gå ikke på kompromis med genetikken, når du bruger pollede tyre

Af Ruth Bønløkke Davis og Anders Fogh, SEGES

Brug kun pollede tyre, hvis de har samme NTM som de tyre, du alternativt ville have valgt. Når du bruger pollede tyre, skal du anvende dem strategisk, så den størst mulige andel af afkommet bliver polled.

Nogle landmænd har stort fokus på at bruge pollede tyre. Ved at bruge pollede tyre i besætningen, avles der væk fra køer, der har hornanlæg. Derved er det ikke nødvendigt at afhorne kalvene. I andre lande, såsom Tyskland, er det et stort fokusområde, og de har en stor andel tyre med pollede gener. I Danmark har der ikke været så stort fokus og det er kun omkring 10 % af de anvendte tyre, som bærer genet for polledhed. Der er intet, der tyder på, at der kommer lovgivning, som forbyder afhorning i Danmark.

Brug pollede tyre som ligger i toppen

Det koster omkring 50 kr. pr. kalv (inkl. arbejdstid) at afhorne en kalv. Rent økonomisk kan det altså ikke betale sig at gå på kompromis med det avlsmæssige niveau, når man vælger insemineringstyre – uanset om de er pollede eller ej. Hvis man vælger blandt tyre med nogenlunde samme NTM, vil det omvendt give god mening at vælge dem, der giver pollede kalve.

Ud over det økonomiske kan der selvfølgelig være andre grunde til at vælge pollede tyre. Man skal dog være klar over konsekvenserne. I USA har de også undersøgt, om de skal satse 100 % på pollede tyre og fandt, at omkostningen var for stor i form af mindre genetisk fremgang og større indavl.

Nordic Total Merit (NTM) er avlsmålet for malkekøer i de nordiske lande. Det skaber fremgang for alle de mest økonomisk vigtige egenskaber. 1 NTM-enhed svarer til 70 kr. mere pr. ko i en gennemsnitslaktation.

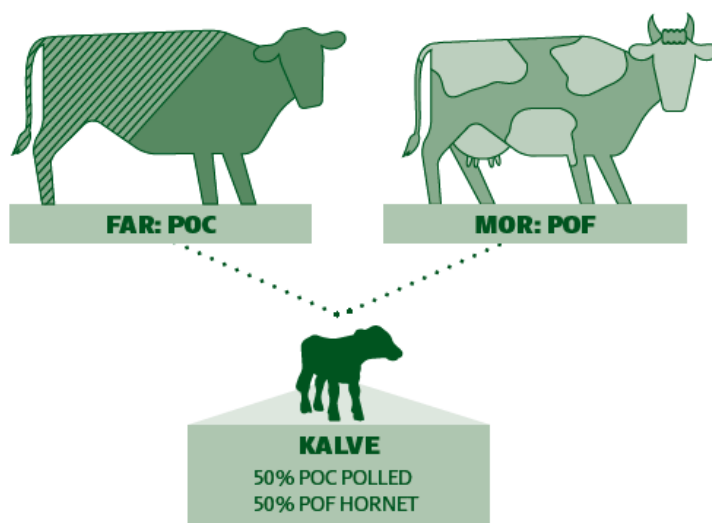
Samme avlsmæssige niveau af pollede tyre

Der findes sæd efter en lang række pollede tyre, især for RDM og Holstein. Det avlsmæssige niveau omtrent det samme for tyre, som bærer polled arveanlæg i enkelt dosis (heterozygote) i forhold til racernes bedste tyre. Men for tyre, som bærer dobbelt dosis (homozygote), ligger det avlsmæssige niveau væsentligt lavere. Yderligere er de pollede tyre som oftest forholdsvist nært beslægtede, hvilket kan føre til problemer med indavl, hvis de anvendes for intensivt.

Brug de pollede tyre strategisk

Vælg pollede tyre med et højt NTM og brug dem strategisk for at få flest mulige kalve uden horn. Da det pollede gen er dominant nedarvet, er det relativt nemt at få de pollede gener udtrykt i besætningen. Dyr, som bærer det pollede gen i enkelt eller dobbelt dosis, vil aldrig have hornanlæg. Ved at bruge en tyr med det pollede gen i enkelt dosis på en ko, som ikke bærer nogle pollede gener, vil det resultere i 50 % chance for en polled kalv. Hvis en tyr med dobbelt dosis (POS) bruges, vil alle kalvene blive pollede.

Ved at bruge de bedste pollede tyre på køer med hornanlæg, vil andelen af pollede dyr i besætningen stige uden at gå på kompromis med det avlsmæssige niveau. Er koen bærer af det pollede gen, er det ikke nødvendigt at bruge en polled tyr, da 50 % af hendes kalve vil blive pollede.

Nedarvning af pollede arveanlæg i en avlsplan ved brug af tyre med enkelt dosis af det pollede gen (POC).

POF = hornet, POC = polled - bærer af enkelt dosis, POS = polled - bærer af dobbelt dosis.

FAKTABOKS: HUSK AT INDBERETTE POLLEDE DYR!

Det er meget let at indberette pollethed på ko-kortet i DMS – afkryds blot informationen inde på ko-kortet.

I DMS er det også blevet lettere at trække lister, som indeholder information om dyrets hornstatus. Det gøres ved at tilføje kolonnen 'Hornstatus' til 'Min liste'. Listen kan for eksempel bruges til afhorning for at se hvilke dyr, man skal være opmærksom på.